

Plaatsingslijst van stukken betreffende M.J. Mulder

Levensjaren 1923-1994 (1937-1995)

Samengesteld door drs. P.C. Moleveld

HDC | Protestantse Erfgoed Collectie
Bibliotheek Vrije Universiteit Amsterdam
De Boelelaan 1105
1081 HV Amsterdam

Collectie nummer: 135
Oktober 2017

Inleiding

Martin Jan Mulder werd geboren in 1923 in Ter Aar, woonde tot het einde van de Tweede Wereldoorlog op meerdere plaatsen – zijn vader was stationschef bij de NS – en studeerde van 1945 tot 1949 godgeleerdheid aan de Vrije Universiteit. Vervolgens was hij predikant van de Gereformeerde Kerken te Sprang/Capelle (1949-1953), Heerde (1953-1958) en Vlaardingen (1958-1964). In 1964 werd hij benoemd tot wetenschappelijk hoofdbestuur en in 1970 tot hoogleraar Semietische Talen aan de Vrije Universiteit en in 1979 werd hij hoogleraar Oude Testament aan de Rijksuniversiteit te Leiden. Hij ging in 1988 met emeritaat en overleed in 1994.

Mulder moet een hogelijk gewaardeerd predikant zijn geweest. Hij behoorde weliswaar niet tot de “gekende preekijgers” uit de Gereformeerde Kerken van jaren vijftig, maar de grote hoeveelheid contacten, huwelijken, begravingen in Sprang, Heerde en Vlaardingen en de vele preekbeurten na zijn predikantsperiode geven de indruk dat men met een geliefd predikant te maken heeft. Het feit dat bij zijn grote gezin de schoorsteen moest roken zal ook wel hebben meegespeeld, maar nergens krijgt men de indruk dat het bij het vele werk om het gewin ging.

Ook als hoogleraar kreeg hij waardering van studenten. Ik heb als een van zijn studenten ervaren dat men op college geen vuurwerk voorgeschoteld kreeg, maar een op rustige wijze gepresenteerd glashelder exposé, dat in enkele zinnen vaak volstrekt nieuwe inzichten kon geven, als men er tenminste iets aan gedaan had en het kon volgen, want de lat lag hoog. Dat laatste is ook te zien in de recensies, de correspondentie over dissertaties, de soms keiharde weigering van een artikel wegens gebrek aan kwaliteit.

Het archief van Martin Jan Mulder bevat veel correspondentie, soms met bijlagen, en veel preken.

Het aangeleverde archief maakt de indruk dat hij zeer veel bewaarde. Als iets was afgedaan werd dat niet weg gedaan, maar ook niet geordend.

- Gezien de aangetroffen compleetheid is er voor gekozen uit het aangeleverde archief weinig weg te doen, omdat ook door al die trivialiteiten die men nu niet direct in het archief van een belangrijk geleerde verwacht een duidelijker beeld ontstaat van de persoon: stukken over een eendenkooi, sportuitslagen, natuurbeheer, de (wat behoudende) positie in politieke en kerkelijke zaken, een ongelooflijke hoeveelheid aankondigingen/bedankjes bij huwelijk, jubileum en overlijden.
- Weliswaar geeft ook de wijze en volgorde waarop een en ander aangeleverd is de persoon weer, maar het handhaven daarvan zou de bruikbaarheid van het archief schaden. Niet nader ordenen zou leiden tot zeer veel mappen met algemene correspondentie, waarin

al te veel heterogeen materiaal het zoeken wel erg tijdrovend zou maken. Ook doordat het aangeleverde niet de indruk maakte dat enige inhoudelijke ordening de bedoeling is geweest is aan de neiging enigszins te sorteren tegemoet gekomen.

- Het aangeleverde archief bevatte zeer veel ongeordende stukken en correspondentie, waarbij wetenschappelijke teksten naast familiecorrespondentie en ansichtkaarten voorkomen naast congressstukken.
- Er is allereerst getracht privé en openbaar te scheiden. De ongecensureerde verzameling privéstukken geeft een duidelijk beeld van Mulder en zijn gezin met soms tamelijk intieme correspondentie.
- Mulder is zoals eerder vermeld ook na de predikantsperiode regelmatig blijven preken. De preken stammen voornamelijk uit de predikantsperiode, maar zeker bij bijzondere gelegenheden, huwelijk en begrafenis in eigen kring en vroegere gemeenten zal er wel eens wat nieuws bijgekomen zijn. De (vele) bewaarde preken zijn niet op onderwerp, tekst of datum geordend.

Er is voor gekozen een aantal segmenten van zijn leven in het archief te onderscheiden:

- Jeugd, studie en privéleven tot 1946
- Predikantsperiode 1949-1963
- Universitaire loopbaan 1963-1988
- Nevenfuncties 1949-1992

Bij het gebruik van inventarislijst en archief is het wellicht goed rekening te houden met het volgende:

- Zoals eerder vermeld is in de aangeleverde mappen gemengde correspondentie is in elk geval getracht privé en openbaar te scheiden. Dat zal nog wel enigszins gelukt zijn, maar de nadere selectie binnen (vooral) het item privé zal stellig wemelen van de onjuiste inschattingen omdat nauwkeurige selectie van de grote hoeveelheid brieven, briefkaarten, (huwelijks)aankondigingen en rouwkaarten een grondige kennis van het leven van de familie Mulder zou vergen. Bovendien lopen hier en daar privé en beroepsmatig dooreen, met name omdat Mulder met vroegere gemeenteleden contact hield, ook de oude VU-contacten, die vaak ook kerkelijke contacten waren, aangehouden werden en soms een wetenschappelijk contact tot vriendschap leidde: De correspondentie begon met Hooggeleerde heer en ging over naar Beste Martin en Jick. Afgezien hiervan is vaak niet te concluderen of een brief van een oud-gemeentelid dan wel van vrienden kwam. Vaak was derhalve niet te onderkennen of men met te doen had met vrienden, bekenden, wetenschappelijke relaties, (oud)gemeenteleden dan wel tot welke andere categorie een persoon behoorde.
- Bovendien bleek de scheiding privé – kerkelijk – universitair – wetenschappelijk moeilijk. Verdere splitsing vooral in de privé correspondentie, maar ook op de andere terreinen, bleek nodig om te voorkomen dikke mappen met zeer verschillende stukken over te houden. In de correspondentie en stukken binnen de familie is niet nader gedifferentieerd.
- Een en ander heeft tot gevolg dat correspondentie van (oud)gemeenteleden of personen die een preek, radio-optreden of lezing gehoord had-

den, ondergebracht kan zijn zowel onder “vrienden en bekenden” als onder kerkelijke correspondentie. Soms is de correspondentie met één relatie apart bewaard zonder dat zeker is dat alle correspondentie met deze relatie onder dit item opgenomen is.

- Rechtvaardiging voor de splitsing is het feit dat de oorspronkelijke ordening – als je daarover kunt spreken – op zijn hoogst chronologisch was en definitief onderbrengen van de correspondentie over collegeregelingen en de liefdesperikelen van zijn kinderen in één stuk niet te verdedigen lijkt.
- In de universitaire periode is correspondentie over kerkelijk werk (preekbeurten, bijbel-overdenkingen voor radio, relaties als oud-predikant) ondergebracht onder privé- dan wel kerkelijke correspondentie.
- Soms is niet te onderkennen of de in het archief voorkomende collegedictaten behoren bij de studie theologie aan de VU of Semitische talen in Leiden dan wel voorbereiding van onderwijsstof van na 1964 of wetenschappelijk onderzoek zijn. Correspondentie van vroegere collega’s of relaties op het terrein der wetenschap zullen na de pensionering nog wel eens geparkeerd zijn onder correspondentie van vrienden.
- Stukken in het kader van zijn contacten met Zuidafrika zijn opgenomen in privé correspondentie tenzij een en ander kennelijk onder wetenschappelijke correspondentie thuishoort.
- Stukken in het kader van Mulders eigen promotie zijn opgenomen in privé-correspondentie.
- Stukken van na 1963 die voortkomen uit het feit dat Mulder als deskundige in kerkelijk verband functioneerde (Kerk&Israel, preekbeurten) zijn geordend onder kerkelijke correspondentie. Hij was tenslotte emeritus predikant en actief binnen de Gereformeerde Kerken.
- Er zijn nogal wat brieven aangetroffen à la “hierbij tref je de tekst van mijn artikel over...” zonder dat bedoeld artikel gevonden is. Het artikel verdween of werd gecorrigeerd teruggezonden en de dekbrief bleef achter.
- Vaak is correspondentie in het kader van overlijden, huwelijk, geboorte in privécorrespondentie terecht gekomen, meestal ook als het professionele of pastorale relaties betrof. De splitsingen kunnen hier en daar wel tot gevolg dat de apart geordende kaarten gescheiden raken van condoleance, gelukwens, etc.
- Onderscheid tussen correspondentie in het kader van de universiteit en wetenschappelijke correspondentie is moeilijk omdat de terreinen in elkaar overlopen. Contacten met geleerden uit buitenland en andere universiteiten zullen vaak onder “wetenschappelijk” vallen, daarentegen zal werk als betrokkene bij een promotie aan andere universiteiten gezien worden als voortvloeiend uit het professoraat. Hierdoor zijn sommige beslissingen arbitrair: de aankondiging van het optreden van een hoogleraar accountancy in Rotterdam wordt gezien als voortvloeiend uit het Leidse hoogleraarschap, eenzelfde aankondiging betreffende een semitist in Groningen wordt onder wetenschappelijke correspondentie geordend.
- Soms zijn stukken rond een congres, lezing, artikel of proefschrift apart bewaard, vaak is dit echter gelaten onder “correspondentie/stukken wetenschappelijk” vanwege de grote hoeveelheid, het niet herkend zijn van een stuk als behorend bij..., etc.

De wetenschappelijke resp. kerkelijke correspondentie is hier en daar nader weliswaar uitgesplitst, maar dat is niet consequent gedaan. Er

zullen dus nog best stukken over bijvoorbeeld promoties resp. “Kerk en Israel” bevinden in de mappen wetenschappelijke resp. kerkelijke correspondentie.

- Stukken over boeken zijn geordend onder wetenschap.

Literatuur

– *Biografisch Lexicon voor de geschiedenis van het Nederlands Protestantisme*, Deel VI, pg. 201 sv Martin Jan Mulder

– Joh. Lever, ‘In memoriam’ in *Jaarboek 1995 van de gereformeerde Kerken in Nederland*, pg. 566-568

Plaatsingslijst

1-10	Agenda's, 1937-1993. 10 pakken
	1 1937-1938, 1938-1939, 1939
	2 1939-1940, 1940-1941, 1941-1942, 1943-1944
	3 1946-1949
	4 1950-1957, 1959
	5 1960, 1961, 1963-1968
	6 1970, 1972, 1973
	7 1976, 1978, 1980
	8 1979, 1985, 1987
	9 1981, 1983, 1984, 1988
	10 1990-1993

STUKKEN VAN PARTICULIERE AARD

Jeugd en studie aan de VU en Leiden

11	Zeer verschillende stukken, 1938-1945 1 omslag
12	Stukken betreffende het Christelijk Lyceum Zutphen, z.d. 1 omslag
13	Schoolschriften, z.d. 1 omslag
14	Stukken betreffende oud-leerlingen vereniging Christelijk Gymnasium Utrecht, 1966-1968 1 omslag
15-16	Collegedictaten theologie, 1946-1949 2 pakken
17-18	Collegedictaten theologie, 1946-1949 2 mappen
19	Verklaringen over genoten onderwijs, diploma's, etc., 1944- 1964 1 omslag
20	Correspondentie over rijksstudietoelagen, 1947-1954 1 omslag
21	Correspondentie over doctoraalstudie theologie, 1950-1955 1 omslag

22 Correspondentie over doctoraalstudie Semitische talen aan de universiteit Leiden, 1966-1968
1 omslag

23 Stukken betreffende studentenleven en dispuut, 1950, 1988
1 omslag

Gezin, familie, vrienden, bekenden, privé leven

24-32 Correspondentie met gezins- en familieleden, 1940-1992
9 omslagen

24 1940, 1990
25 1947-1966
26 1954-1957
27 1958-1974
28 1965-1980, 1992
29 1979-1983
30 1980-1986
31 1982-1986
32 1986-1989

33-41 Aankondigingen van, en reacties op geboorte, huwelijk, herdenkingen, verhuizingen, overlijden, 1949-1994
9 omslagen

33 1949-1994
34 1955-1968
35 1950-1987
36 1960-1972
37 1972-1980
38 1980-1983
39 1983-1986
40 1987-1990
41 1990-1992

42-49 Correspondentie met vrienden en bekenden, 1950-1992
9 omslagen

Nb. 49. bevat correspondentie met J.W. Wevers
42 1950-1962
43 1955-1973
44 1967-1972
45 1972-1975
46 1978-1984
47 1985-1989
48 1990-1991 en z.d.
49 1978-1992

Overige stukken

50 Stukken betreffende huis, school en kerk in Badhoevedorp en Vlaardingen, 1973-1983
1 omslag

- 51 Stukken betreffende de periodes in Heerde, Badhoevedorp, 1958-1991
1 omslag
- 52 Rechtspositie, pensioenopbouw, verzekeringen, 1952-1986
1 omslag
- 53 Aantekeningen, waarschijnlijk bedoeld als dagboek, 1969
1 omslag
- 54 Dagboekje van reizen naar Togo en Zuid-Afrika, 1974, 1985
1 stuk
- 55-56 Stukken betreffende zijn hobby's en vakantie, 1956-1991
2 omslagen
- 57 Stukken betreffende politieke onderwerpen, 1953-1988
1 omslag

STUKKEN VAN OPENBARE AARD

Predikantschap

- 58 Stukken betreffende peremptoir examen, beroepen, bevestiging, intrede, vertrek en jubilea 1949-1964
1 omslag
- 59 Stukken over catechese, 1950-1953, 1958
1 omslag
- 60 Overzicht gemeenteleden Vlaardingen en Sprang, z.d.
1 omslag
- 61-72 Correspondentie in kerkelijk verband, 1949-1992
12 omslagen
 - 61 1949-1963
 - 62 1950-1957
 - 63 1952-1966
 - 64 1957-1962
 - 65 1965-1972
 - 66 1972-1976
 - 67 1977-1979
 - 68 1980-1983
 - 69 1983-1986
 - 70 1986-1987
 - 71 1988-1990
 - 72 1991-1992
- 73 Correspondentie met (oud)gemeenteleden, 1953-1978
1 omslag

- 74-91 Preken, catechismuspreken en liturgieën, 1947-1994
18 omslagen
74 1961-1964
75 1950-1963
76 1947-1961
77-91 1949-1994
- 92 Publicaties kerkelijke pers, 1970-1973
1 omslag
- 93 Correspondentie kerkblad Noord-Brabant, 1952-1953
1 omslag
- 94 Rapport kerkdiensten bij begrafenissen, z.d.
1 omslag
- 95 Brief Kerk en Israël, 1983
1 omslag
- 96 Brief over vervanging E. Noort, TUK, 1987
1 omslag
- Promotie M.J.Mulder**
- 97 Stukken betreffende de stellingen, z.d.
1 omslag
- 98 Stukken betreffende organisatorische- en financiële zaken rond de dissertatie, 1961-1964
1 omslag
- 99 Reacties op zijn promotie en dissertatie, 1962
1 omslag
- Vrije Universiteit Amsterdam**
- 100 Gelukwensen bij zijn benoeming tot wetenschappelijk hoofd-ambtenaar, 1963
1 omslag
- 101 Manuscript, typoscript en proefdruk van zijn inaugurele rede, 1970
1 omslag
- 102 Gelukwensen bij zijn benoeming tot hoogleraar, 1970
1 omslag
- 103-105 Correspondentie betreffende zijn werkzaamheden, 1964-1980
3 omslagen
103 1964-1970
104 1966-1975
105 1977-1980

- 106 Correspondentie met de Waldenzenfaculteit in Rome, 1976-1977
1 omslag
- 107 Correspondentie met W.H. Gispen, 1963-1968
1 omslag
- 108-109 Correspondentie betreffende Semitische talen, 1972-1976
2 omslagen
108 1972-1978
109 1974-1976
- 110 Correspondentie betreffende theologie, 1970-1976
1 omslag
- 111 Correspondentie betreffende de samenwerking met de Universiteit de Congo, 1966-1970
1 omslag
- 112 Stukken betreffende afscheid van collega's, 1974-1991
1 omslag
- 113 Correspondentie met studenten, 1964-1977
1 omslag
- 114 Syllabus tekstgeschiedenis, z.d.
1 omslag

Rijksuniversiteit Leiden

- 115-116 Stukken betreffende zijn benoeming en afscheid, 1978-1988.
2 omslagen
115 1978-1979
116 1988
- 117-126 Correspondentie, 1977-1990
10 omslagen
117 1977-1981
118 1981-1983
119 1983-1984
120 1983-1984
121 1985-1991 over examens en promoties
122 1985-1986
123 1986-1987
124 1987-1989
125 1987-1988
126 1979, 1990
- 127 Stukken betreffende de visitatie van de faculteit Geesteswetenschap, 1989
1 omslag
- 128 Stukken betreffende vieringen, afscheid, 1991-1992
1 omslag

- 129 Stukken betreffende de regeling doctoraalexamen godgeleerdheid, 1979-1989
1 omslag
- 130 Stukken betreffende promoties, 1972-1973
1 omslag
- 131 Stukken betreffende de promotie van K.A.D. Smelik, 1977
1 omslag
- 132 Stukken betreffende verschillende promoties/promovendi, 1979-1987
1 omslag
- 133 Aantekeningen over promotieonderzoek betreffende de profeet Micha, 1981
1 omslag
- 134 Stukken betreffende de erepromotie van J.W. Wevers, 1984-1985
- 135-138 Stukken betreffende verschillende promoties, 1979-1990
4 omslagen
- 135 E. Talstra, 1987
- 136 M.J. Paul, 1979-1988
- 137 W.H. Zuidema, 1987
- 138 A.J.C. Verheij, 1990
- 139 Stukken betreffende onderwijs, tentamenstof en honoreringen, 1980-1988
1 omslag

Wetenschappelijk werk

- 140-153 Correspondentie op wetenschappelijk terrein, 1958-1992 en z.d.
14 omslagen
- 140 1958-1961
- 141 1966-1972
- 142 1970-1975
- 143 1972-1977
- 144 1975-1977
- 145 1978-1982
- 146 1980-1985
- 147 1979, 1982-1988
- 148 1983-1984
- 149 1985-1986
- 150 1985-1989
- 151 1986-1987
- 152 1986-1992
- 153 1990 en z.d.

Artikelen

- 154-161 Stukken betreffende verschillende publicaties, 1974-1990 en z.d.
8 omslagen
- 154 Libanonwoudhuis, 1974
 - 155 Kamper Cahier over Rechabieten, 1990
 - 156 Kuehnen en het ethisch monotheïsme, z.d.
 - 157 Correspondentie over artikelen, 1990
 - 158 Partikel "ya'an" en aantekeningen, z.d.
 - 159 Overdruk van 2 artikelen uit Schrift en Uitleg, z.d.
 - 160 Artikelen over oude Bijbelvertalingen, z.d.
 - 161 Artikel over De godsspraak in de Psalmen, z.d.
- 162 Recensies, z.d.
1 omslag

Overige wetenschappelijk werk

- 163-166 Stukken betreffende voorbereiding wetenschappelijk werk, onderwijsstof en collegedictaten, z.d.
4 omslagen
- 167 Stukken betreffende onderzoek voorbereiding, m.n. Targum, z.d.
1 omslag
- 168 Stukken betreffende onderzoek voorbereiding, Targum Hoog-
lied en Syrisch, z.d.
1 omslag
- 169 Stukken betreffende onderzoek voorbereiding en onderwijsstof, z.d.
1 omslag
- 170 Stukken betreffende ~~een~~ het Bijbels handboek, 1978-1981
1 omslag
- 171 Stukken betreffende NBG vertaling Hooglied, 1979-1982
1 omslag

Lezingen en congressen

- 172 Stukken betreffende de Duijfhuislezing, 1968
1 omslag
- 173-175 Teksten van en aantekeningen voor lezingen, 1947-1987.
3 omslagen
- 176 Stukken betreffende een lezing over opgravingen in Palestina, z.d.
1 omslag
- 177 Teksten van en aantekeningen voor lezingen, z.d.
1 omslag

178 Stukken over congressen, 1984, 1992
1 omslag

Nevenfuncties

Reisleider

179 Programma en verslag van een reis naar Libanon en Jordanië,
1963
1 omslag

Gecommitteerde eindexamens VHMO

180 Correspondentie, 1966-1968
1 omslag

181-186 Stukken betreffende examens verschillende scholen, 1967-1970
6 omslagen

181 Christelijk Lyceum Voorburg, 1967

182 Christelijk Lyceum Zeist, 1967

183 Aloysius College Den Haag, 1967

184 Gemeentelijke HBS & MMS Utrecht, 1967

185 Bonifatiuslyceum Utrecht, 1968

186 Rijnlands Lyceum Wassenaar, 1970

Pastor zeevarenden

187 Correspondentie als pastor van zeevarenden, 1955-1960
1 omslag

Nederlands Bijbel Genootschap

188 Stukken bevattende vertaalwerk, 1977
1 omslag

189-190 Stukken betreffende het bestuur, 1980-1982
2 omslagen

191-192 Correspondentie, 1980-1992
2 omslagen

Bijbels Museum

193-195 Stukken betreffende het Bijbels Museum, 1989-1992
3 omslagen

Nederlandse Christelijke Radio Vereniging

196 Diverse stukken, 1971, 1990
1 omslag

197 Stukken betreffende radio-optredens en reacties, 1956-1962,
1983
1 omslag

198 Stukken betreffende medewerking aan programma's, 1962-
1963, 1981
1 omslag

Geestelijk verzorger Santpoort

199 Correspondentie, 1949
1 omslag

Over M.J. Mulder

200 Enkele stukken betreffende M.J. Mulder, *Biografisch Lexicon
voor de geschiedenis van het Nederlands Protestantisme*, VI,
pag. 201 en Joh. Lever, 'In memoriam' in *Jaarboek 1995 van
de Gereformeerde Kerken in Nederland*, pag. 566-568
1 omslag